

Bence Erika

∴ Újvidéki Egyetem, BTK, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
∴ erikazambo@eunet.rs

VÍZIÓ ÉS MEGVALÓSÍTÁS

A plenáris előadás

Több sikertelen kísérlet után ismét körvonalazódik – ezúttal az MNT keretében – egy szabadkai székhelyű, állami alapítású egyetem gondolata. Pontosabban, 2012 őszén került ismét napirendre az Oktatásfejlesztési Stratégiák programjainak végrehajtása során, s jelenleg ott tart, hogy 2013 végéig az MNT egy szakértői munkacsoport közreműködésével elkészít egy alapos megvalósíthatósági tanulmányt. Az szakmai alapon vizsgálná a szabadkai egyetem indokoltságát, megalapozottságát és fenntarthatóságát, s alapját képezhetné azoknak a politikai egyeztetéseknek, amelyek az egyetemalapításhoz vezetnének.

Dr. Korhecz Tamás, az MNT elnöke előadásában három kérdéskörre tért ki részletesebben: a szabadkai állami egyetemmel kapcsolatos alapvetéseire, azokra a reakciókra, amelyek az egyetemalapítás kezdeményezése kapcsán születtek (beleértve a leendő egyetem potenciális oktatóinak reakcióit is), valamint annak körvonalazására, hogy milyen új lehetőségeket teremtené az egyetemalapítás a tudósképzés és a tudományos kutatások terén.

Az elképzelések szerint a Szabadkai Állami Egyetembe három jelenlegi felsőoktatási intézmény integrálódna (a szabadkai Műszaki Főiskola, az Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kara és a Corvinus Egyetem Kertészettudományi Kara zentai kihelyezett képzési központja) szellemi és anyagi tőkéjével együtt. Képzési szakok vonatkozásában a leendő egyetem három tudományterületen akkreditálna képzéseket: a társadalom- és humán tudományok (7 szak), a műszaki és technológiai tudományok (3 szak), valamint a természettudományok (3 szak) terén. Már működésének első két-három évében, óvatos becslések szerint, legalább 50–60 minősített, doktorátussal rendelkező egyetemi oktatója lenne. Előzetes számítások szerint az indulást követően, négy éven belül a SZÁE-nak legalább háromezer hallgatója lenne. Fontos intézménye lehetne a vajdasági magyar tudósképzésnek, a tudományos utánpótlás nevelésének, valamint a kutató-soknak. Mint Korhecz hangsúlyozta, a projektum csak akkor lehet sikeres, ha valós igények mentén jön létre, reális alapokon, széles összefogásként.

Németh Ferenc

∴ Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka
∴ ferencnemet@yahoo.co.uk

MŰHELYEK, TÁMOGATÁSOK, TUDÓSKÉPZÉS...

Az első szekcióban négy előadás hangzott el, s valamennyi a konferencia kijelölt témáját (*Tudósképzés és kutatói műhelyek a felsőoktatásban*) részletezte, konkretizálta saját megvilágításban.

Csányi Erzsébet *A vajdasági magyar tudományos utánpótlás arénája – A Vajdasági Magyar Tudományos Diákköri Konferencia tizenegy évének tapasztalatai* című előadásában a vajdasági magyar tudományos utánpótlás tervszerű nevelésének egy példaértékű helyéről értekezett. A 2001 óta működő újvidéki székhelyű, a vajdasági magyar felsőoktatást integráló VMTDK-ról, amely évente tíz fiatal életpályáját egyengeti, ösztöndíjazási rendszere pedig jelenleg mintegy hatvan személyt érint. A hallottak egyértelműen arra utaltak, hogy az elmúlt több mint egy évtized során e tudományos műhely teljes egészében igazolta létét. Sőt, ami ugyancsak fontos, fiatalokkal való többéves foglalkozás során fontos képzési modellt is kialakítottak. Hároméves oktatási-képzési rendszert működtetnek, szekcióik felölelik a tudományok és művészetek minden ágát, s céljuk egy fiatal értelmiségi elit, azaz egy leendő vajdasági magyar egyetemi tanári káderréteg kialakítása. Az előadó konkrét számadatokkal támasztotta alá a VMTDK eddigi sikereit, eredményeit, ugyanakkor utalt az egykori hallgatók későbbi sikeres szakmai érvényesülésére is. Csányi Erzsébet megfogalmazása szerint, noha a VMTDK „a vajdasági magyar tudományos utánpótlás tervszerű nevelésének egyik leghatékonyabb eszköze”, annak ellenére a (csökkentett vagy teljesen megvont) támogatások jogos félelmet ébresztenek e sikeres műhely jövőjét illetően. Ennek kapcsán aggodalmának adott hangot, és sikraszállt a jelenlegi támogatási rendszer újragondolásáért.

Lengyel László *A hallgatói munka és teljesítmény mérése és ösztönzése az MNT felsőoktatási ösztöndíjprogramjában* címmel gazdag és figyelemfelkeltő betekintést nyújtott a konferencia résztvevőinek az MNT ösztöndíjrendszerébe. Mindenekelőtt beszámolt az ösztöndíjprogram menetéről, tájékoztatott az ösztöndíjprogram részeiről és részleteiről, s arról, hogy az voltaképpen hogyan épül fel. Mint hallottuk, az MNT háromféle ösztöndíjazást szorgalmaz, és öt

internetes portált működtet a diákok és egyetemi hallgatók részletes tájékoztatása, pályáztatása érdekében. Lengyel előadásában kiemelte, hogy az MNT ösztöndíjrendszerének célja egyértelműen a fiatalok továbbtanulásra való hathatós buzdítása.

Mészáros Szécsényi Katalin *Új idők – új dalok: doktorok és tudósok* címmel foglalta össze az Újvidéki Egyetemen folyó doktori képzés helyzetét és jelenét. Kitért a bolognai felsőoktatási rendszer buktatóira és útvesztőire meg a világszerte megjelenő tudományos publikációk követésének szükségességére. Rámutatott arra a fontos tényre is, hogy a bolognai rendszer gyökeresen megváltoztatta felsőoktatásunk jól bejártódott rendszerét, és szükségessé tette teljes iskolarendszerünk alkalmazkodását is. Meglátása szerint mostanság valódi tudósképzés helyett doktori képzésről beszélhetünk, a tudósképzés helye pedig áttevődik a kutatóműhelyekbe. A továbbiakban szólt az oly fontos hallgatói és oktatói mobilitásról is.

Novák Anikó *A tudományos életpálya vonzásában* című előadása zárta az első szekció munkáját. Az előadó a szerbiai és magyarországi doktori képzést hasonlította össze szemléltető adatok tükrében. Szólt továbbá a doktoranduszok motivációjáról és elégedettségéről is. Előadásából kiderült, hogy Szerbiában jelenleg mintegy ötezer doktoranduszról tudunk, Magyarországon pedig ennek kétszereséről. Mindez a tudományos életpálya iránti egyre nagyobb érdeklődésről tanúskodik. Azt is megtudhattuk, hogy a vajdasági magyar doktoranduszok hatvan százaléka Magyarországon tanul, a többiek pedig Szerbiában. Szemléletesek voltak az előadó által ismertetett *Aranymetszés* című felmérés adatai, amely a doktoranduszok életpályáját vizsgálta. A továbbiakban még a doktoranduszok publikálásáról, külföldi képzésükről és nyelvtudásukról is hallhattunk.

Az első szekció munkáját – a négy előadást követően – vita követte, amelyben több érdekes hozzászólást, kérdésfelvetést és észrevételt hallhattunk az elhangzott témákkal kapcsolatosan. A szekció munkája egészében véve sikeres volt.

Rajslí Ilona

: Újvidéki Egyetem, BTK, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
: rajslí@stcable.net

A II. SZEKCIÓ MUNKÁJÁRÓL, AZ ELHANGZOTT ELŐADÁSOK, A KIALAKULT DISZKUSSZIÓ MENETÉRŐL

Az első szekció átfogó kérdéseket taglaló témáihoz, beszámolóihoz jól illeszkedtek a második szekció kérdéskörei: a kutatói műhelyek, az egyes készségek fejlesztésének témakörei, az intelligencia- és tehetségkutatás rejtélyeinek a boncolgatása, valamint a kutatás alapjait képező módszertani kérdések.

*Dr. Bertók Rózsa–Soós Kinga: Az Ethosz Tudományos Egyesület
tevékenysége és a jelenkori hatástörténeti kutatások*

Az előadók fellépésükkel is modellálták a konferencia alaptendenciáját, miszerint az idej tanácskozás egy mentori-doktoranduszi konferenciaként lett megálmodva, ahol a tudományos fokozattal rendelkező kutatók és tanárok mellett doktoranduszok, doktorjelöltek is beszámolhattak eredményeikről. A szekció első beszámolójában a Pécsi Tudományegyetemről érkező Bertók Rózsa és mentoráltja, Soós Kinga doktorandusz közösen mutatták be a pécsi Ethosz Tudományos Egyesület tevékenységét, valamint a jelenleg ott folyó munkát. Megtudtuk, hogy az Ethosz Tudományos Egyesület civil szervezetként 2006 óta rendez nemzetközi konferenciákat, egyik állandó szekciója a többi között a pedagógusétika kérdéseivel foglalkozik, a volt hallgatók (főként a mesterképzésben és a filozófiai doktori képzésben résztvevők) itt mutatják be kutatásaikat. Az Erasmus programban kutatást végző Fodor Tícia gyűjtőmunkát végzett Adam Smith levelezése kapcsán, mely korpuszt Soós Kinga dolgozta fel, s ennek néhány aspektusát mutatta be ezen a konferencián. Kiemelte az Adam Smith-i kutatás kiterjedt tematikai és módszertani szempontjait, s vázolta azt a jelentős hatástörténeti vonulatot, ami a közgazdász-filozófus munkássága nyomán a mai napig kimutatható. A két pécsi előadó témái között fontos moráletikai, morálfilozófiai témák merültek fel: a szimpátia, az empátia s más szociálpszichológiai fogalmak összefüggései. Ugyanakkor érdekes volt a téma felvetése, magának

a kutatás megkezdésének a (személyes jellegű) motiváltsága: ahogyan Bertók Rózsa rámutatott a pedagógusi sztereotípiák veszélyeire, valamint arra a jelenségre, mennyire fontos az önálló kutatói attitűd kialakítása, a véleményalkotás szabadsága egy-egy kutatási téma kiválasztásakor.

Dr. Hajduné László Zita:

A versenyszorongás vizsgálata a sportolók körében

Az előadó a Pécsi Tudományegyetem Testnevelés- és Sporttudományi Intézet Egyéni Sportágak Elmélete és Módszertana Tanszékén dolgozik. Kutatási területe az utánpótlás-nevelés témaköre. Munkásságában elsősorban a tehetségkutatás, a tehetségnevelés és a tehetséggondozás területére összpontosít, kutatásainak központi témája a versenyszorongás pszichológiai és pedagógiai megközelítése. Előadásából kiderült, milyen szoros összefüggések vannak a sportpszichológia és a pedagógia diszciplínái között, mennyire fontos ezen a specifikus területen – a futóatléták versenyhelyzetének figyelemmel kísérésében is alkalmazni a kvantitatív módszereket és statisztikai méréseket, ugyanis doktoranduszok bevonásával végeztek különböző korosztályú adatközlőkkel méréseket annak megállapítására, miként függ össze a kognitív és a szomatikus szorongás. A vizsgálatok eredményei nagymértékben segítik mind az edzőket, mind pedig a versenyzőket a sikeres felkészülésben. Az előadásban rendkívül érdekes adatokat hallottunk a versenyszorongás körülményeinek, paramétereinek a kutatásából, s levonhatók voltak azok a tanulságok, milyen sokoldalú nevelési eljárások/technikák alkalmazhatók az atléták mentális felkészülésének a folyamatában.

Dr. Horváth H. Attila:

Lehet-e eszménykép Puskás a felsőoktatásban?

Az első pillanatban úgy tűnhetett, hogy az előadó egy meghökkentő összefüggésbe állítva mutatja be egy magyar sportlegenda és a felsőoktatás intézményének kapcsolódási lehetőségeit. Az előadásból azután kibontakozott egy fontos tanulás-módszertani forma, a szerző ugyanis két kutatásának eredményeit igen sikeresen ötvözve mutatta be az informális tanulás tereit, lehetőségeit, hatékonyságát. Horváth H. Attila – aki a Veszprémi Pannon Egyetem Tanárképző Központjának habilitált docense – egyik 2010/2011-ben végzett, sajátos tematikájú kutatása Puskás Ferencnek és Deák Ferencnek, a legendás „aranycsapat” tagjainak a tanulási színtereire összpontosított, miközben rendkívül sokrétűen tárta fel a sportolók környezetét: a sportklub, a grund mikro-környezetét, mindezt a klubtársakkal, a kortársakkal, a családtagokkal készített

interjúk, valamint a média alapján. A jelen beszámolóban az előadó izgalmas összefüggésekre mutatott rá: mégpedig a szocializáció körülményeinek, az intelligenciának (esetünkben a játékindelligenciának), valamint az attitűdök közötti korrelációnak a lehetőségeire. Rámutatott arra a különleges jelenségre, hogy milyen mechanizmusok mentén él, egzisztál egy nemzet életében az eszménykép fogalma, hogyan kell manapság tekinteni az élethosszig tartó tanulás fogalmára, valamint újszerű kapcsolatba helyezte az informális tanulás jelenségét a mai informatikus ismeretszerzés fogalomrendszerével. Az előadás második pillérét a 2009-ben BA-képzésben részt vevő hallgatók közreműködésével végzett kutatás képezte, melynek során a hallgatók tanulási naplót készítettek, s az egy hét tanulási tapasztalatait kommentálták is. Ez az újszerű kutatási módszer is hatványozottan rámutatott arra, hogy a tanítás *ex cathedra* módszere túlhaladott, nincsen elég kommunikáció, visszacsatolás az órákon. Megjegyezhetjük itt, hogy a konferencia hallgatósága ennél a momentumnál külön kifejezte egyetértését. Az előadás konklúziója nagy érdeklődést váltott ki, ugyanis mind az informális tanulás jelentősége, mind pedig a megkérdéztet adatközlők véleményéből az világlott ki, hogy Puskás igenis lehet eszménykép, akár egy felsőoktatási intézmény számára is.

Dr. Ispánovics Csapó Julianna: A kutatómódszertan metodikája

Ez az előadás méltán számított mind a kutatók/mentorok, mind pedig a doktoranduszok érdeklődésére, hiszen a jó módszertan kialakítása, megválasztása már az alapozásnál/az alapstúdiumon igen fontos, ez biztosítja azt, hogy a későbbi mester-, majd a doktori fokozaton tanulók munkája jól megalapozott kutatás legyen. A szerző – aki az Újvidéki Bölcsészettudományi Kar Magyar Tanszékén maga is tapasztalt oktatója ennek a területnek – már beszámolója elején megemlítette a bolognai oktatási modellnek és a mai kutatás-módszertani kérdések összefüggését, az itt bekövetkezett változásokat, nehézségeket. Az elhangzott előadás átfogó ismertetést nyújtott az egyetemi hallgatók (hangsúlyosan a mester- és doktorandusz-hallgatók) kutatómódszertanának folyamatáról, a primer és szekunder kutatás fontosságáról, az egyes kutatási formák jelentőségéről, valamint a szakdolgozatírás mikéntjéről.

Diskusszió, vita

A szekciót követő vita, beszélgetés és tapasztalatcsere éppoly sokrétűvé formálódott, mint amilyen maga az előadás-sorozat volt. Ami a vitában mindvégig közös nevezőként jelen volt, az a tudósnevelés jelenének, jövőjének a felelőségteljes kérdése. Akárcsak az első szekció előadásai után, itt is felmerültek a

kutatók helyzetét nehezítő körülmények, a kényszerhelyzetből eredő „pontgyűjtés” gondjai, a publikálás nehézségei, a tudósképzés anyagi helyzete. Számos kérdésfelvetés, hozzászólás hangzott el a kutatómódszertan témájában: vajon van-e szaklektorálás, milyen szintű az ellenőrzés a csoportmunka típusánál, hogyan vezethetők be újítások a kutatás módszertanába, pl. az interdiszciplináris és az intermediális kutatások területén.

A vitában többször is felmerültek a *Létünk* folyóirat által szervezett konferencia kulcsszavai: a tudástranszfer, a tudományos utánpótlás, a tudósképzés problematikája, a felszólalók a saját tudományterületük ismeretében javaslataikkal, tanácsaikkal járultak hozzá a tanácskozás sikerességéhez.

Pásztor Kicsi Mária

∴ Újvidéki Egyetem, BTK, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
∴ manyipsztorkicsi@gmail.com

A III. SZEKCIÓ MUNKÁJÁNAK ÉRTÉKELÉSE

A konferencia III. szekciójánk munkájában, az előzőekhez hasonlóan, négy előadó vett részt.

Az első prezentáció a pedagógiához, illetve az anyanyelv és irodalom tanításának módszertanához kötődött, a másodiknak a gyermekirodalomra, illetve az ebben felfedezhető intermedialitásra irányult a figyelme (ugyancsak bizonyos pedagógiai célzatú szemlélettel), a harmadik a gyógyterület tudományos-szakmai területének titkaiba avatta be a hallgatóságot, míg a negyedik ismét az irodalomkutatáshoz kanyarodott vissza, ezen belül pedig a geokulturális identitás kérdéskörét vizsgálta.

Az előadások – bár első tekintetre igen különböző kérdéseket taglaltak, s más-más irányból, eltérő módszerekkel közelítették meg témájukat – abban megegyeztek, hogy kutatási területükön az előadók egytől egyig új utakat igyekeztek (és igyekeznek) feltárni, ezenkívül egy korszerű módszertani apparátust alkalmazva, a kreativitás, a vizualizáció, az intermedialitás, a dekompozíció és rekonstrukció stb. lehetőségeivel kísérletezve igyekeztek megfoghatóvá és áttekinthetővé tenni az egyébként absztrakt fogalmakat.

Az effajta törekvések pedig különösen a fiatal korosztályok oktatásának és nevelésének, illetve a humán erőforrások újratermelésének vetületében lényegesek. A 21. század iskola-konceptiója ugyanis már nem a zárt anyagi tudás befogad(tat)ását irányozza elő, hanem olyan kompetenciák elsajátítására helyezi a hangsúlyt, amelyek felkészítik az immár alanyi pozícióba helyezett diákokat az élethosszig tartó tanulás képességére. Ez a törekvés azonban mindenképpen az eddig bejáródott oktatási módszerek felülvizsgálását feltételezi. Ez pedig elsősorban a hagyományos, instruktív tanulási környezet konstruktivista célzatú átforgalmazásában nyilvánulhatna meg, ami a frontális munkaforma helyett egyre inkább az egyéni és a csoportmunka előtérbe helyezését jelentené, vagyis a túlnyomórészt deduktív megközelítés helyett az induktív, heurisztikus problémamegoldási mód, illetve a felfedeztető, kreatív módszerek előnyben részesítését várná el az immár főként moderátori szerepet betöltő, korszerű szemléletű pedagógustól.

Történelmi Telek Márta is ennek a hozzáállásnak egyik megvalósulási lehetőségét mutatta be *Kreatív-produktív gyakorlatok az irodalomtanításban* című

prezentációjában, amelynek kutatási háttérét Ivanović Josip és Horváth Futó Hargita mentori koordinálásával készülő interdiszciplináris doktori disszertációja képezi. Kutatásaiban a szövegnyelvészet, pontosabban a Petőfi S. János nevéhez fűződő szemiotikai szövegtan eredményeinek módszertani-pedagógiai alkalmazhatóságát vizsgálja, amelynek előképét Petőfi S. János és Benkes Zsuzsa kaleidoszkóp-gyakorlatai alkotják. Az előadó szemléletesen ismertette a hallgatósággal ezeknek a gyakorlattípusoknak a jellegzetességeit, kiemelve a módszer hatékonyságát a szövegértelmezési és -alkotási készségek fejlesztése terén. A kaleidoszkóp-gyakorlatok ugyanis az ismert (vagy ismeretlen) szöveg megfelelő alkotóelemeinek lebontásával, behelyettesítésével, átrendezésével, illetve újraépítésével lényegében a komponensek szerepének tudatosítását, illetve a szerkezet szerves egészként való átlátását és megértését segítik elő.

A második előadó, Utasi Anikó ugyancsak készülő doktori disszertációjának eddigi tapasztalatait ismertette előadásában. A disszertáció címe *Illusztráció és szöveg intermediális kapcsolata Janikovszky Éva „gyermekprózájában”*, mentora Hózsa Éva, a konferencián viszont *Janikovszky Éva–Réber László A gyermekkönyv és illusztrációja* címen számolt be kutatásairól. Ilyen szempontból pedig prezentációjának súlypontját arra az effektusra helyezte, amely Janikovszky Éva gyermekprózájában a szöveg és az illusztráció egymást kiegészítő összehatása révén valósul meg. Réber László rajzai ugyanis nem pusztán illusztrációk ezekben a könyvekben, hanem szerves kiegészítő részét képezik a történetnek, nélkülük maga a szöveg sem követhető, mivel a verbális reprezentáció gyakran csak utalást tartalmaz, a többletinformációt pedig a kép biztosítja. Az előadó kiemelte, hogy az intermedialitásnak ez a fajtája egyedien új műfajt teremtett a magyar irodalomban, amelynek értelmezéséhez külön módszer kialakítására van szükség. A készülő disszertáció pedig ilyen szempontból hiánypótló szerepet tölt majd be a magyar nyelvű gyermekirodalom kutatásának terén, lévén, hogy – a világon akkortájt korszerű gyermekprózával mutatott szinkronicitásuk ellenére – e könyvek kritikai recepciója szegényes volt, és tudományos vizsgálatuk is valamilyen okból hiányos maradt, hiszen egyetlen monográfia sem jelent meg ebben a témakörben.

Pósa Mihály ezek után *Az epesavionok és a nem ionos felületaktív molekulák vegyes micellái* című előadásában orvosi-gyógyszerészeti kutatócsoportjának munkájáról és eredményeiről számolt be. A kutatócsoport az Újvidéki Egyetem Orvostudományi Karának 2000-ben megalakult Gyógyszerészeti Tanszékén végez kutatásokat a szerves, illetve biofizikai kémia terén. Az előadó konkrét témáját ismertetve megmagyarázta az ún. kétfelületű, azaz a kívülről hidrofíli, belülről hidrofób felületből álló epesav-molekulák aggregátummá (micellákká) szerveződésének mechanizmusát, majd rámutatott e kettős tulajdonság hasznosíthatóságára a hidrofób (vízben rosszul oldódó) gyógyszer-molekulák

befogadásának, illetve felszívódásának folyamatában. Előadásában ezenkívül ismertette a kutatócsoport publikációs tevékenységét is az elismert nemzetközi tudományos folyóiratokban, kiemelve ilyen szempontból többek között a vizuális információk (illusztrációk) fontosságát, amelyekkel áttekinthetőbbé és érthetőbbé tehető a biokémia igen komplex molekuláris kapcsolatai. A képi, illetve modellértékű, vizuális megjelenítés tehát ily módon az orvos- és természettudományok terén is lényeges szerepet nyer.

A szekció és egyben a konferencia záró prezentációja Roginer Oszkár *A jugoszláviai magyar irodalom és a geokulturális identitás viszonya az ötvenes években (1951–1961)* című előadása volt. Az előadó beszámolójában PhD-dolgozatának egyik fejezetét ismertette (a tágabb kutatás az 1945 és 2010 közt terjedő periódust öleli fel), miután pedig felvázolta a jugoszláviai magyar irodalom ötvenes évekbeli térviszonyait, illetve társadalmi, politikai és gazdasági mezőit – kitérvén a vizsgált évtized fontosabb történelmi és művelődéstörténeti eseményeire, szubjektumaira, illetve fórumaira – meghatározta az ún. *narratív topográfia* fogalmát is. Beszámolójában emellett áttekintette azokat a tereket és topográfiai egységeket (makro-, mikro- és mezoszinten), amelyek a szemlélt évtizedben a jugoszláviai magyar nyomtatott sajtóban megjelent, irodalmi igényű szövegekben bukkantak fel, és a kollektív szubjektum akkori identitásának azonosulási pontjait jelentették. Az előadó eközben mindezt nem statikus, hanem dinamikus perspektívából szemléltette, rámutatván azokra a változásokra is, amelyek a topográfiai identifikáció terén játszódtak le az „idegen”-ként és „saját”-ként megélt terek tartományában.

Mindezek alapján tehát megállapíthatjuk, hogy a szekció munkája sikeres volt, előadói ugyanis kivétel nélkül értékes információkkal járultak hozzá a konferencia egészének munkájához.